

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep.
0030 OSLO

ÁŠŠEMEANNUDEADDJI/SAKSBEHANDLER DIN ÆUJ./DERES REF.
Torvald Falch, +47 78 47 40 83
torvald.falch@samediggi.no

MIN ÆUJ./VÅR REF.
14/210 - 34
Almmut go válddát oktavuoda/
Oppgis ved henvendelse

BEAIVI/DATO
01.02.2016

Såmediggi
Áyjovalrgaeldnu 50
9730 Karášjonka

telefovdna: +47 78 47 40 00
www.samediggi.no
samediggi@samediggi.no

Ápringsidna:
Mandag - Fredag
08.00-15.30

Høring - Endring av finnmarksloven mv.

Det vises til departementets høringsbrev av 08.12.2015 med forslag til endringer av finnmarksloven § 43 og opphevelse av § 9 andre ledd i forskrift om Finnmarkskommisjonen og Utmarksdomstolen for Finnmark. Det vises videre til Justis- og beredskapsdepartementet konsultasjoner med Sametinget om forslag til høringsnotat, der det ikke ble oppnådd en endelig enighet om lovforslaget.

Som Sametinget har framholdt tidligere overfor departementet er det rettslige utgangspunktet for forslaget til lovendring at i alle saker med krav om rettigheter der Finnmarkseiendommen motsetter seg disse så skal staten dekke sakskostnadene for partene. Utgangspunktet er altså ikke å bidra til en rettslig klarhet eller begrensning av statens utgifter, men å bidra til at dekking av sakskostnader ikke virker prosessdrivende og konfliktforlengende.

Sametinget ser nå at behovet for et regelverk som ikke virker prosessdrivende og konfliktforlengende i sterkere grad enn hva høringsnotatet legger opp til må avveies mot den plikten staten har, særlig etter ILO 169 artikkel 14, for at samene sikres en reell mulighet til å gjennomføre en rettslig prøving av sine rettigheter. En slik reell prøving i en førsteinstansdomstol kan ikke være avhengig av at saken er av prinsipiell karakter. Sametinget ser videre at de foreslåtte endringene ensidig virker for at de private parter risikerer å måtte dekke sakskostnader om Finnmarkseiendommen er motpart, mens Finnmarkseiendommen ikke løper tilsvarende risiko ved å bestride kommisjonens rapporter.

Sametinget finner grunn til å framheve at selv om staten dekker kostandene til Finnmarkskommisjonens arbeid, og selv om det ikke må foreligge fremmede krav for at Finnmarkskommisjonen skal kartlegge rettigheter i områder, så får ikke private parter dekket reelle rettshjelpskostnader i selve kartleggingsarbeidet. Dekking av kostnader for en interesserepresentant vil nødvendigvis ha en helt annen rettsikkerhetsmessig karakter enn dekking av kostnader for reell rettshjelp. Denne situasjonen gjør det ekstra viktig at partene har sikkerhet for å få dekket sakskostnader ved den rettslige prøvingen i domstolens førsteinstans. Sametinget har sett at det er et behov for en rettshjelp slik at private parter kan fremme rettslig relevante og begrunnede krav overfor Finnmarkskommisjonen. Derfor har da også Sametinget sett seg nødt til å etablere en egen tilskuddsordning for bistand til å fremme krav.

Sametinget finner så langt ingen holdepunkter for at den nåværende retten til å få dekket sakskostnadene overfor utmarksdomstolen virker prosessdrivende og konfliktforlengende. Av § 43 tredje ledd følger det for øvrig at utmarksdomstolen kan pålegge en part helt eller delvis å selv bære kostnadene i en sak når særlig grunner tilsier det.

Sametinget mener på denne bakgrunn at eventuelle endringer i finnmarksloven § 43 ikke må virke til å heve terskelen for at samiske rettighetspretendenter formelt og reelt skal få rettslig avklart sine rettigheter.

Sametinget støtter forslaget om opphevelse av § 9 andre ledd i forskrift om Finnmarkskommisjonen og Utmarksdomstolen for Finnmark. En slik regel kan under enhver omstendighet ikke videreføres all den tid det vil legge reelle hindringer i veien for å få rettslig avklart samiske rettigheter, slik staten er pliktig til etter ILO 169 artikkel 14.

Sametinget ber om å bli konsultert i arbeidet med en eventuell lovproposisjon, samt endring i forskrift til finnmarksloven.

Dearvvuođaiguin/Med hilsen

Hege Fjelheim
ossodatdirektevra/avdelingsdirektør

Torvald Falch
seniorråddeaddi/seniorrådgiver